

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Factors Affecting Self- directed Learning of Undergraduate Students Faculty of
Education Chandrakasem Rajabhat University

อดิพล เปี้ยทอง¹ เยาวภา โชติวิชัย² และศุภพิชญ์ ประเสริฐ³

Adipol Piatong¹ Yoawapa Chotvichai² and Supapish Prasertnu³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 2) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 11 สาขาวิชา จำนวน 328 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น อย่างเป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนมาก โดยเฉพาะการรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง และนักศึกษาสามารถบังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรจะทำ 2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ บรรยายภาค การจัด การเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของคณะศึกษาศาสตร์ และการสนับสนุนทางสังคมของคณะศึกษาศาสตร์ และ 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เป็นปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดเป็นลำดับแรก โดยอาจารย์ผู้สอนจะชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบ และอาจารย์ผู้สอนมีการประเมินผลนักศึกษาตามคุณภาพของผลงาน ปัจจัยที่ส่งผลรองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน เนื่องจากเพื่อนมักทำกิจกรรมด้านการเรียนร่วมกับนักศึกษา

คำสำคัญ: พฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง ปัจจัยที่ส่งผล

¹สาขาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

²สาขาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

³เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Abstract

The purposes of this study are to investigate and explore 1) the autonomous learning behaviors of the students, 2) the factors related to the autonomous learning behaviors of the students, and 3) the factors affecting their autonomous learning behaviors at the Faculty of Education, Chandrakasem Rajabhat University. The sample groups in this study are from the students at the faculty of Education Chandrakasem Rajabhat University, totaling 11 majors. The proportional stratified random sampling is employed to obtain the sample groups. The instrument used in this study is a questionnaire on students' learning behavior. The tools used for quality checking reliability analysis of the Cronbach's Alpha Coefficient 0.93 The statistics used in this research Percentage Mean standard deviation Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Multiple Regression Analysis.

The findings show that most of the students express autonomous learning behaviors, especially in terms of self-responsibility, without peers' assistance. They can force themselves to complete what they should do. The analysis of the relationship among the factors affecting the students' autonomous learning behaviors reveals the four factors that influence the students' positive autonomous learning behaviors at the significance level of .01. They include the instructors' classroom behaviors, classroom management atmosphere, the faculty's environment and its social support. As for the factors affecting their autonomous learning behaviors, the instructors' classroom behaviors are the most influential to their autonomous learning behaviors. The instructors are supposed to inform them of the evaluation criteria and evaluate their assignments based on their qualities. The less influential factor is their relationships with classmates because they always conduct academic activities with their classmates. Moreover, classmates have a lot of psychological influence on them.

Keywords: Behavior, Self-directed learning, Factors Affecting

บทนำ

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเอง พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองจำเป็นต้องสร้างให้เกิดขึ้นในตัวนักศึกษา เนื่องจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษานี้ ผู้เรียนได้รับความรู้จากกระบวนการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนและได้รับข้อมูลโดยตรงจากอาจารย์สอน แต่ในขณะเดียวกันผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ การมีมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ การคิดริเริ่ม การคิดสร้างสรรค์ มีอิสระในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง เกิดความรักในการเรียนรู้ การมองอนาคตในแง่ดีและความสามารถในการใช้ทักษะศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา (เอมอร์ แก้มกล้าศรี, 2550) ทั้งนี้ผู้เรียนจำเป็นต้องมีพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้ทันกับสังคม การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่สามารถส่งเสริมหรือพัฒนาความรู้ สติปัญญา รวมถึงทักษะการแก้ปัญหาต่างๆ ของนักศึกษา ซึ่งมีผลต่อการประกอบอาชีพและการปรับตัว การดำรงชีวิตในสังคม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวทำให้ทราบว่าสิ่งใดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา สิ่งใดที่มีความสัมพันธ์กับนักศึกษาในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีสิ่งใดที่ร่วมกันส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยบริบทของนักศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของแต่ละคณะวิชา ย่อมมีจุดเน้นหรือรูปแบบการสอนที่แตกต่างกันออกไป ปัจจัยที่สามารถส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้และลักษณะของพฤติกรรม

การเรียนรู้ของนักศึกษาย่อมแตกต่างกัน กล่าวคือ พฤติกรรมของแต่ละบุคคลเป็นรูปแบบของปัจจัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมของเขา ซึ่งพฤติกรรมของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมของเขา การจะเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลได้ ต้องพิจารณาจากปัจจัยส่วนตัวและปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งต่างมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (ประณต เต่าฉิม, 2549) นอกจากนี้ ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมจะเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสภาพแวดล้อมนั้นๆ การสนับสนุนทางสังคมเป็นการศึกษาถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา ซึ่งมีบทบาทในการส่งเสริม การเรียนรู้ การช่วยเหลือ การช่วยแก้ไขปัญหา ให้คำปรึกษา และการให้ข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนจากทางมหาวิทยาลัย ซึ่งมีบทบาทโดยตรงต่อนักศึกษาในการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียน รวมถึงคุณภาพของสถาบัน ความชำนาญ รูปแบบการสอน ความพร้อมของตำรา เอกสารทางวิชาการ และอุปกรณ์การศึกษาอื่นๆ ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อคุณภาพของกระบวนการให้ข้อมูลทางการศึกษา อันเป็นผลต่อความสามารถและประสิทธิภาพทางการเรียนของนักศึกษา (Pollitt, 1984) ปัจจัยดังกล่าวนี้ล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมในการเรียนรู้ของนักศึกษาไม่มากนักน้อย ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักศึกษาแต่ละบุคคล ดังนั้น การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบได้ว่า นักศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองได้มากน้อยอย่างไร ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านใดและนักศึกษาแต่ละคณะวิชา ต้องอาศัยปัจจัยใดเป็นสำคัญ ในการสร้างพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ ได้เล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา โดยมุ่งหวังว่าการศึกษาดังนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาคณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ผู้สอน และสถาบัน อันเป็นผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมถึงคุณภาพของบัณฑิตซึ่งสามารถปรากฏผลเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ 11 สาขาวิชา ที่เข้ารับการศึกษตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2555 ภาคปกติ หลักสูตร 4 ปี และ 5 ปี จำนวนทั้งสิ้น 1,652 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จำแนกตามสาขาวิชา โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) (हररषरर कवररररर, 2532) กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาแต่ละ

สาขาวิชาที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 328 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น คือ

- 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน
- 1.2 พฤติกรรมการสอนของอาจารย์
- 1.3 บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน
- 1.4 สภาพแวดล้อมของคณะศึกษาศาสตร์
- 1.5. การสนับสนุนทางสังคมของคณะศึกษาศาสตร์

2. ตัวแปรตาม คือ

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2. ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. ปัจจัยด้านบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
4. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของคณะศึกษาศาสตร์ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
5. ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมของคณะศึกษาศาสตร์ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้

ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ
แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของ
นักศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่ง
ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี สาขา คณะแผนกเฉลี่ย
สะสม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของปัจจัย ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของคณะศึกษาศาสตร์ และการสนับสนุนทางสังคมของคณะศึกษาศาสตร์ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538) โดยให้ค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติของนักศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ด้วยตนเอง ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538) ได้แก่ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติเป็นส่วนมาก ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติพอๆ กัน ปฏิบัติบางครั้ง และปฏิบัติน้อยครั้งหรือไม่ปฏิบัติเลย

นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยนำผล

การประเมินมาวิเคราะห์ค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00

เมื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับนี้เท่ากับ .93

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามแก่นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์กระจายตามสาขาวิชาที่ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้จำนวนทั้งสิ้น 328 คน

2. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล คือภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 (เดือนมิถุนายน-สิงหาคม)

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้แจกไว้ตามสาขาวิชาต่างๆ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยใช้

สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 85)

4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) (นคร มุลงาม, 2555)

ผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อข้อที่ปฏิบัติเป็นส่วนมากคือ นักศึกษารับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ไม่มีใครมารับผิดชอบ รองลงมาคือ นักศึกษาบังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรจะทำ

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของคณะศึกษาศาสตร์ และการสนับสนุนทางสังคมของคณะศึกษาศาสตร์ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา พบว่า การสนับสนุนทางสังคมของคณะศึกษาศาสตร์ บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของคณะศึกษาศาสตร์ พฤติกรรม การสอนของอาจารย์ และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ส่งผลต่อตัวแปรตามคือ พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ของนักศึกษา ซึ่งตัวแปรทั้งห้าตัวกระทำร่วมกันทำให้ค่าสหสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้นเป็น .444 และสามารถอธิบายถึงระดับที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.7

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เป็นปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน กล่าวคือ อาจารย์มีการชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินผลให้นักศึกษาทราบและมีการประเมินผลนักศึกษาตามคุณภาพของผลงาน ดังแนวคิดของสนทนา เขมวีรัตน์ (2542) ที่กล่าวถึง พฤติกรรมของอาจารย์ว่ามีอิทธิพลต่อผู้เรียนในการช่วยสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนอยากเข้าเรียน มีความสนใจต่อการเรียน ตลอดจนปลูกฝังเจตคติที่ดี ส่วนสุวิดิษฐ์ จตุพร (2547) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับผู้สอน จะช่วยส่งเสริมให้บรรยากาศในการเรียนรู้ดีขึ้น มีผลให้เกิดความเห็นใจ ความห่วงใย และความผูกพันอันแน่นแฟ้น นักเรียนสนใจ ยอมรับในตัวครูส่งผลต่อความสำเร็จ มีแรงจูงใจในการเรียน กล่าวคือ ถ้าครูมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และเป็นคนมองโลกในแง่ดี ย่อมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนกับครู ที่มีต่อทัศนคติต่อเรื่องดังกล่าว การที่ครูใช้แรงเสริมที่เหมาะสมกับนักเรียนจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน การเสริมแรงที่ทำอย่างจริงจังเหมาะสมกับสภาพการณ์ไม่จำเป็นต้องใช้การเสริมแรงเฉพาะพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น โดยเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือมีปัญหา เป็นต้น (ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา, 2525)

ส่วนปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองเช่นกัน โดยเฉพาะเพื่อนมักทำกิจกรรมด้านการเรียนร่วมกับผู้เรียน เช่น การทำงานกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการเรียน เป็นต้น และเพื่อนให้กำลังใจยามที่พบอุปสรรคด้านการเรียน แนวคิดของไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2543) ได้ให้ความเห็นว่า ลักษณะความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มี 2 แบบ คือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์และความสัมพันธ์ทางปัญญา ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานความรู้สึก และความผูกพันต่อกัน ส่วนความสัมพันธ์ทางปัญญาอาศัยความรู้ ความคิด เหตุผล สถิติปัญญา เป็นเครื่องเชื่อมโยง เช่น ความรู้สึก ระหว่างเพื่อนร่วมทาง กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับความสัมพันธ์แบบนี้จะยั่งยืนมั่นคง และมีปฏิสัมพันธ์ที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเพื่อน

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นส่วนมาก โดยนักศึกษารับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองไม่มีใครมารับผิดชอบแทนนักศึกษา และนักศึกษายังคับตนเองให้กระทำในสิ่งที่คิดว่าควรจะทำ Guglielmino (1977 อ้างถึงใน สมคิด อิศระวัฒน์, 2541) ได้อธิบายลักษณะของผู้เรียนรู้ด้วยตนเองว่า ผู้เรียนต้องเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ คือ ความสนใจ การเรียน ความภูมิใจ เมื่อเรียนสำเร็จ ชอบศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด ยอมรับคำติในความผิดพลาดของตนเอง และมีความพยายามในการทำความเข้าใจในเรื่องที่ยาก มีมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ คือความสามารถที่จะเรียนเมื่อต้องการจะเรียน เมื่อตัดตัดสินใจเรียนแล้วสามารถแบ่งเวลาให้กับการเรียนได้ แม้จะมีงานอื่นมากก็ตาม โดยรู้ว่าเมื่อไรที่จะเรียน การเรียนสามารถหาวิธีการต่างๆ เพื่อเรียนรู้หัวข้อใหม่ๆ มีความสุขกับ

การแก้ปัญหาต่างๆ และรู้ว่าเมื่อต้องการข้อมูลจะหาได้จากที่ไหน และมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ได้แก่ การยอมรับตนเองว่าเป็นผู้ที่มีความฉลาดพอควร มีความเชื่อว่าการคิดอยู่เสมอว่าตนเองเป็นใคร กำลังทำอะไรเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาศึกษาของตน

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ บรรยายภาค การจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของคณะศึกษาศาสตร์ และการสนับสนุนทางสังคมของคณะ อาจกล่าวได้ว่า คณะศึกษาศาสตร์ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองในวิชาชีพครูได้อย่างแท้จริง ทั้งการสนับสนุนให้นักศึกษารังสรรค์ผลงานหรือทำกิจกรรมทางวิชาการ ในรูปแบบต่างๆ โดยคณะให้เงินทุน เปิดเวทีร่วมกับองค์กรภายนอก และเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าร่วมเป็นสมาชิกในชมรมวิชาการต่างๆ ได้ตามความสนใจ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เผยแพร่ผลงานต่อสาธารณะ และการบริหารงานภายในคณะ สามารถวางแผนทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาได้ด้วยเช่นกัน ดังผลการวิจัยของพสชนัน นิรมิตรไชยนนท์ (2549) ได้ศึกษาปัจจัยจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ปัจจัยด้านมหาวิทยาลัยประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สัมพันธภาพกับเพื่อนและความพร้อมของแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา พบว่า การสนับสนุนทางสังคมของคณะศึกษาศาสตร์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของคณะศึกษาศาสตร์ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ตามลำดับ ซึ่งเห็นได้ว่าการสนับสนุนทางสังคมของคณะศึกษาศาสตร์ คือ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีเวทีในการแสดงผลงาน มีโอกาสในการพัฒนาผลงาน และมีงบประมาณในการจัดทำผลงาน โดยมีอาจารย์ผู้สอนเป็นที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางแก่นักศึกษาอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาในสาขาต่างๆ ได้มีโอกาสเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า และสืบค้นข้อมูลจากการสนับสนุนของคณะฯ การจัดกิจกรรมทางวิชาการ การให้เงินทุน การจัดเวทีร่วมกับองค์กรภายนอกในการจัดงานวิชาการ ซึ่งการดำเนินงานในส่วนนี้ ทางคณะศึกษาศาสตร์จำเป็นต้องเป็นผู้นำในการกำหนดแนวทาง นโยบายการพัฒนาความรู้แก่นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Thoits, 1982; James, 1981; Taylor, & et al., 2004) กล่าวไว้ว่าการสนับสนุนทางสังคม อาจเป็นการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เป็นการให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทาง และการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อช่วยให้นักศึกษารับรู้สถานการณ์หรือพฤติกรรมของตนที่กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางมหาวิทยาลัยสามารถสนับสนุนให้นักศึกษาได้ทราบสภาพความเป็นจริงทั้งภายในและภายนอกของมหาวิทยาลัย ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ซึ่งช่วยให้นักศึกษาเกิดการปรับตัวและเตรียมตัวเพื่อพร้อมรับกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและอาจเป็นผลต่อพฤติกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง

การสนับสนุนทางสังคมด้านทรัพยากรและการบริการ เป็นการให้ความช่วยเหลือที่เป็นรูปธรรมและการให้บริการซึ่งช่วยให้นักศึกษาที่มีความต้องการเฉพาะทางโดยตรง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1. อาจารย์ผู้สอนควรเสนอแนวทางการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริง เนื่องจากนักศึกษามีพฤติกรรมในการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริงค่อนข้างน้อย หรือไม่ค่อยนำไปปฏิบัติ อาจด้วยสถานการณ์ที่ไม่เข้าใจถึงประเด็นสำคัญในการแก้ไขปัญหา หรือการไม่เข้าใจในเนื้อหาสาระที่แท้จริง

2. คณะฯ ผู้บริหาร และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานของนักศึกษาอย่างเหมาะสม และควรเผยแพร่ไปยังชุมชนรวมถึงองค์กรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระหว่างคณะฯ เนื่องจากคณะศึกษาศาสตร์เป็นคณะที่พัฒนานักศึกษาเพื่อเป็นครูผู้สอนในอนาคต ผู้เรียนจึงมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นส่วนมาก

2. ควรมีการศึกษาต่อในด้านการสนับสนุนทางสังคมของคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อให้ทราบความต้องการของนักศึกษาที่ต้องการให้คณะฯ ดำเนินการใดๆ อันเป็นประโยชน์หรือเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ธีรยุทธ์ เสนีย์วงศ์. (2525). พฤติกรรมการสอนประถมศึกษา. *เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนประถมศึกษา. หน่วยที่ 6. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- นคร มูลงาม. (2555). *คู่มือระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. ปทุมธานี: ศูนย์วิจัยพัฒนาและฝึกอบรมแอโรฟลูอิด.*
- ประณต เต่าฉิม. (2549). *ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการเรียนและการสนับสนุนทางสังคมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พลชนัน นิรมิตรโชชนนท์. (2549). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ไพฑูริย์ ลินลารัตน์. (2543). *การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.*
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.*
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2541). *ลักษณะการอบรมและเลี้ยงดูของคนไทยในชนบทซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง. (รายงานการวิจัย). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- สนทยา เขมวีรัตน์. (2542). *ตัวแปรบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพณิชยการพระนคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- สุวดิษฐ์ จตุพร. (2547). *จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับนิสัยในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- หรรษา ดิวกฤษ. (2532). *การวิจัยเบื้องต้นทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.*
- เอมอร แก้มกล้าศรี. (2550). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบุคคล ปัจจัยด้านการเรียนการสอนกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีการเรียนพบกลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2548 ในจังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- James, S H. (1981). Social Support and Social Structure. *Sociological Forum*, 2(1), p 15–26
- Pollitt, Emesto. (1984). *Nutrition and Educational Achievement*. Paris : United Nations Educational, scientific & Cultural Organization.
- Taylor, S. E. & et al. (2004). Culture and Social Support : Who Seeks It and Why?. *Journal of Personality & Social Psychology*, 87(3), p. 354–362.
- Thoits, P.A. (1982, June). Conceptual, methodological, and theoretical problem in studying social support as a buffer against life stress. *Journal of Health and Social Behavior*, 59(23), p. 145–159.